

УДК 811.161.2

Ю. М. Григорович

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ *КОРУПЦІЯ* В УКРАЇНСЬКОМУ АФОРИСТИЧНОМУ КОРПУСІ

Григорович Ю. М. Репрезентація концепту *КОРУПЦІЯ* в українському афористичному корпусі.

Статтю присвячено дослідженню концепту *КОРУПЦІЯ* в українському афористичному просторі. З'ясовано семантичні особливості концепту *КОРУПЦІЯ*. Досліджено ознаки концепту за словниковими дефініціями, проаналізовані афоризми, що містять ім'я концепту в тексті. Семантичне наповнення досліджуваного концепту, вербалізованого в афористичних висловленнях, представлено крізь призму ядерних та периферійних елементів. Акцентовано на метафоризації для досягнення стилістичного ефекту.

Ключові слова: афоризм, політичний афоризм, концепт, метафора, ядерні семи, периферійні семи.

Григорович Ю. М. Репрезентация концепта *КОРУПЦИЯ* в украинском афористическом корпусе.

Статья посвящается исследованию концепта *КОРУПЦИЯ* в украинском афористическом корпусе. Внимание акцентируется на семантических особенностях концепта *КОРУПЦИЯ*. Исследуется специфика концепта по словарным дефинициям, анализируются афоризмы, которые содержат имя концепта в тексте. Семантическое наполнение исследуемого концепта, вербализованного в афористических выражениях, представляется сквозь призму ядерных и периферийных элементов. Отделенное внимание сосредотачивается на метафоризации с целью достижения стилистического эффекта.

Ключевые слова: афоризм, политический афоризм, концепт, метафора, ядерные семи, периферийные семи.

Grygorovych Yu. M. The Representation of the *CORRUPTION* Concept in the Ukrainian Aphorisms Stock.

The article deals with the linguistic and mental *CORRUPTION* concept represented in the Ukrainian aphorisms stock. The relevance of the problem is caused by the necessity of detailed study of the concept *CORRUPTION* in the Ukrainian concept sphere that provides accounting of its components. The aphorisms illustrate

philosophical issues, sometimes have political content, often interpret moral and ethical issues or concern everyday situations. Each aphorism is a concise source of original thought, built with the help of word games and paradoxes, puns, comparisons, antithesis, oxymoron, graduation, etc. The paper studies the concept as the content side of the verbal sign, which is the concept belonging to the mental, spiritual or vital material sphere of human existence, developed and embodied by social experience of people. The verbalization of the concept in political aphorisms was explored on the basis of publicistic aphorisms. Political aphorisms considered as statements of politicians, public figures and artists. The paper reveals the concept semantics content of this notion with nuclear and peripheral components. Attention is drawn to the fact that nuclear components of concept CORRUPTION are “corruption”, “bribery”, “theft”; peripheral components are “power”, “struggle for power”, “crime”, “fight against corruption”, “nepotism” and so on.

The article is also focused on new knowledge of CORRUPTION concept conceptualization. We investigate one of the most popular methods of creating stylistic effect – metaphorization. Illustrated aphorisms encourage the understanding of universal moral values and national priorities.

Key words: aphorism, political aphorism, concept, metaphor, nuclear seme, peripheral seme.

Афористика, як відомо, висвітлює філософські питання, іноді має гостро політичний зміст, часто трактує морально-етичні проблеми або стосується побутових ситуацій. Кожен афоризм – це джерело лаконічної оригінальної думки, побудованої за допомогою гри слів: парадоксів, каламбурів, порівняння, антитези, оксюмору, градації і т. ін. Паремії загалом й афоризми зокрема фіксують константи свідомості та культури, значущі для всіх носіїв тієї чи тієї мови, визначають систему оцінок навколишнього світу, є одиницями, що уможливають виокремлення й аналіз основних концептів.

Загальний напрямок діяльності держави висвітлюють політичні афоризми – висловлення політиків, громадських діячів і митців. «Доля України – ось той магнітний стрижень, довкола якого ташуються інтелектуальні ошурки крилатих виразів» [2, с. 3], – так підкреслює значущість саме політичних афоризмів письменник В. Корнієнко.

Уявлення про світ політики реалізується у свідомості нації або окремої людини в системі концептів *ВЛАДА*, *ДЕРЖАВА*, *НАЦІЯ*, *ЗАКОН*, *ПОЛІТИКА*, *ДЕМОКРАТІЯ*, *НАРОД*, *ВИБОРИ*, *ЕЛЕКТОРАТ*, *КРИМІНАЛ*, *КОРУПЦІЯ*, *ВІЙНА* та ін. За твердженням В. Карасика, «центральні концепти, що утворюють основу суспільних інститутів, мають велику генеративну силу в тому плані, що навколо них концентрується велике смислове поле, для опису якого необхідно скласти досить об'ємний словник» [3, с. 6].

Увагу лінгвістів привертають передовсім основні концепти, що найтісніше пов'язані з культурою народу і найяскравіше відбивають специфіку його колективної свідомості. Тому, власне, ті чи ті концепти ставали об'єктом зацікавлення як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, як-от : Н. Бажалкіна, О. Єдер, Ж. Колоїз, К. Патрушева, О. Шейгал, Г. Яроцька та ін. Так, наприклад, концепт *ПОЛІТИКА* студіювала М. Васильєва на матеріалі сучасного англомовного масмедійного дискурсу; концепт *ДЕРЖАВА* – Ж. Колоїз; концепт *ЄВРОПА* – Я. Прихода; концепт *ВОРОГ* у політичному дискурсі американських президентів – А. Худолій і т. ін.

Тема корупції є однією з найбільш обговорюваних у світі. Про її поширення та необхідності боротьби з цим явищем говорять політики й експерти, підприємці та представники громадянського суспільства. Активно дискутується питання корупції й у науковому співтоваристві. Поряд із юристами й економістами до дослідження корупції, її причин і наслідків усе частіше звертаються соціологи, філософи, політологи, антропологи. Мовознавство торкається теми корупції принагідно, вивчаючи її крізь призму концептології.

Концепт *КОРУПЦІЯ* свого часу вже потрапляв у поле зору лінгвістів, а саме: Л. Альошина досліджувала концепт *КОРУПЦІЯ* крізь призму російської політичної метафори; Ю. Воронцова порушувала питання прагматичного смислу концепту *КОРУПЦІЯ*;

О. Середіна вивчала вербальні асоціації як інструмент дослідження концепту *КОРУПЦІЯ* в італійській лінгвокультурі; О. Сосипатрова розглядала прецедентність як спосіб осмислення феномена корупції в російських засобах масової інформації; О. Чернова маніфестувала ідеологічну складову концепту *КОРУПЦІЯ* в текстах партії «Єдина Росія».

Тема *КОРУПЦІЇ* донині залишалася поза увагою українських мовознавців, що, зокрема, визначає актуальність пропонованої статті. Мета праці полягає в дослідженні семантичних особливостей концепту *КОРУПЦІЯ* в сучасній українській афористиці. Задля досягнення мети розв'язували такі завдання: 1) з'ясувати семантичні особливості концепту *КОРУПЦІЯ*; 2) виокремити ознаки концепту за словниковими дефініціями; 3) проаналізувати афоризми, що містять ім'я концепту в тексті.

У лінгвістиці термін «концепт» трактують у межах двох наукових напрямів: лінгвокогнітивного та лінгвокультурного. Обидва вони виходять із розуміння концепту як основної одиниці структурованого знання, когнітивної сутності, що дає змогу пов'язати певний смисл із одиницею мови, яка вербалізує цей смисл у дискурсі. Лінгвокогнітивний підхід акцентує індивідуальне в концепті, розглядаючи його як одиницю ментальних чи психічних ресурсів свідомості. Лінгвокультурний підхід зосереджує увагу на соціокультурній складовій концепту, називаючи його основною одиницею культури, що конденсується в суспільній свідомості. Ці потрактування конкретизують одне одного, вони допомагають глибше розглянути концепти з різних боків.

Різні науковці апелюють до різних підходів. У нашій роботі будемо дотримуватися думки Н. Шведової, згідно з якою концепт – це «змістовна сторона словесного знака, за якою стоїть поняття, що належить до розумової, духовної або життєво важливою матеріальної сфери існування людини, відпрацьоване і закріплене

суспільним досвідом народу, що має в його житті історичні корені, соціально й суб'єктивно осмислені і через ступінь такого осмислення співвідноситься з іншими поняттями» [7, с. 603].

Розглянемо смислову структуру лексики *КОРУПЦІЯ*. Зіставлення даних словників [1; 5; 9] засвідчує, що репрезентації поняття *КОРУПЦІЯ* в повсякденній та науковій свідомості не мають істотних відмінностей. Слово «корупція» походить від лат. «corruptio – підкуп». Звідси, відповідно, і його пояснення «підкупність і продажність серед державних, політичних і громадських діячів, а також урядовців і службовців державного апарату» [5, с. 350].

На аналогічне потрактування натрапляємо й у сучасних лексикографічних доробках. Так, великий тлумачний словник сучасної української мови подає кілька визначень поняття *КОРУПЦІЯ*, а саме: корупція – це «діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг та інших переваг; корупція – це пряме використання посадовою особою свого службового становища задля особистого збагачення; корупція – підкупність, продажність урядовців і громадських діячів» [1, с. 457].

Якщо тлумачний словник вказує на те, що суб'єктом корупції є будь-яка посадова особа, то словник іноземних слів акцентує на тому, що сферою корупції є саме політика.

У юридичних студіях корупція витлумачується як «діяння посадової особи, яка неправомірно використовує своє становище чи статус для одержання будь-якої переваги для себе або іншої особи задля того, що суперечить обов'язкам і правам інших осіб» [9, с. 47]. Семантичне наповнення лексики *КОРУПЦІЯ* зі словника: корупціонер, підкуп, крадіжка, хабарництво, продажність посадових осіб. Зрозуміло, що при такому трактуванні корупції як «отримання переваг для себе і для інших», корупцією виявляється і непотизм, фаворитизм, блат, кумівство,

лобізм.

Концепт *КОРУПЦІЯ*, що актуалізується в політичній афористиці, відображає об'єктивну картину світу, знання, наявні в колективній та індивідуальній свідомості. *Корупція* є ядерною семою відповідного концепту, що займає здебільшого в реченні місце підмета, додатка чи означення, наприклад: *Корупція – це вторинний розпродаж влади за готівку* (В. Шамша); *Корупція врятує нас, адже вона протистоїть проникненню західного капіталу* (Р. Коваль); *Якщо корупція – норма життя, то багато хто з наших політиків щоденно дає по 15 річних норм!* (О. Перлюк); *У кожній службовій запопадливості проглядає гримаса корупції* (В. Голобородько); *Уряду весь час доводиться відкладати боротьбу з корупцією, бо гроші, які він виділяє на цю справу, кудись діваються* (С. Скоробагатько); *Фільми про корупцію показують не для розваги, а для обміну досвідом* (С. Скоробагатько) тощо.

Досить часто натрапляємо в афористичному корпусі на лексему *корупціонер*, що акцентує на людині, яка бере участь у корупційних махінаціях, наприклад: *Європа не гумова, таку кількість бандитів, корупціонерів, аферистів, наркоманів їй не вмістити* (О. Перлюк); *Панове корупціонери, лицеміри, бандити, аферисти, до боротьби за щастя народу – будьте напоготові!* (О. Перлюк); *Так, корупція є, зате нема корупціонерів* (О. Перлюк); *Скільки можна перелічувати прізвища корупціонерів? Чи не простіше назвати хоч одного чистого представника минулої влади?* (О. Перлюк); *За те судді й отримують гроші, що не судять аферистів, корупціонерів, злодіїв* (О. Перлюк). У розглянутому фактичному матеріалі лексеми *корупціонер*, *бандит*, *аферист* і *злодій* сприймаються як синоніми.

Ядерна лексема породжує асоціативні зв'язок *КОРУПЦІЯ – ДЕМОКРАТІЯ: Перевага демократії – більшості народу немає можливості красти* (В. Голобородько); *Справжня демократія – це коли в країні кілька генпрокурорів, десяток грабіжників-*

олігархів, тисячі корупціонерів та жодного винного (О. Перлюк); *Говорять: демократія, щоб не сказати: корупція, бардак, кумівство* (О. Перлюк); *Корупція, рейдерство, злидні, розгул злочинності – і все це в ім'я демократії!* (О. Перлюк). Афоризми демонструють парадоксальність та специфічність української демократії. Якщо розглянути визначення демократії як форми політичної організації суспільства, що характеризується участю народу в управлінні державними справами, то в афористичних висловленнях вектор зміщується, з'являється нове розуміння демократії як безвладдя, що виступає синонімом корупції.

Однією з ядерних сем, що допомагають глибше зрозуміти відповідний концепт, є *хабарництво*, де *хабар* – «гроші або речі, що даються посадовій особі як підкуп, як плата за злочинні дії» [5, с. 733–734]. Наприклад: *Хабарництво зменшиться, якщо збільшити розмір хабарів у багато разів – щоб аж багаті збідніли* (В. Голобородько); *Безправні не крадуть і хабарів не беруть. Це «справа» вільних і незалежних* (В. Голобородько); *Ніщо так не принижує посадову особу, як запропонований їй маленький хабар* (С. Скоробагатько). Подекуди актуалізується в межах афористичного корпусу й лексема *хабарник*, наприклад: *Якщо один хабарник доніс на другого хабарника, то це вже можна назвати конкуренцією у ринкових відносинах* (В. Куровський). Оригінальне авторське світобачення асоціює хабарництво з певними сферами соціального життя держави: *Якби не владці, судді й лікарі, давно повимирали б хабарі* (В. Простопчук). У визначенні корупції та хабарництва наявна й сема *підкуп*, що характеризують основну дію корупційної схеми: *Міністрими, депутатами, головами держадміністрацій не народжуються, ці посади купуються* (О. Перлюк); *На кожного депутата є свій покупець* (О. Перлюк).

Мета корупції – отримання прибутку, звідси, вірогідно, опозиція *КОРУПЦІЯ – ПРИБУТОК*, наприклад: *І брудні гроші для корупціонера чистий прибуток* (Л. Куліш-Зіньків). Прибуток

замінюється іншими словосполученнями на позначення грошей:
*І в нас є тепер державна мова – мова **доларів США*** (В. Шамша).

Концептуалізація **КОРУПЦІЇ** відбувається в семантичному наповненні периферійної зони: **КОРУПЦІЯ – КРАДІЖКА**: *Такий мудрий народ, а зрозуміти, чому біля державного керма мають бути **кравдії**-мільйонери, ніяк не може* (О. Перлюк); *У нас не все втрачено, у нас все **розкрадено*** (Ф. Боднар); *Партія об'єднаних **розкрадачів** народного добра* (В. Шамша).

Особливістю політичних афоризмів є те, що деякі периферійні семи виражені імпліцитно: непотизм, фаворитизм, блат, лобізм і т. ін., наприклад:

КОРУПЦІЯ – НЕПОТИЗМ (від лат. nepotism – нащадок; улаштування родичів на прибуткові посади [5, с. 464]): *Чесний чиновник від держави собі нічого не бере, а все віддає своїм дітям* (В. Ігнатенко); *Ніщо так не збільшує кількість чиновників, як їхні діти, що підрастають* (С. Скоробагатько); *Партійний блок сімейного типу* (О. Перлюк); *Від улюблених чад правителів вже і в державі чадно!* (Г. Яблонський);

КОРУПЦІЯ – ФАВОРИТИЗМ (від лат. favor – схильність; фаворит – улюбленець високопоставленої особи, який має деякі вигоди від покровительства [5, с. 704]): *Часом посади передаються статевим шляхом* (С. Скоробагатько);

КОРУПЦІЯ – КУМІВСТВО: *Уми виїжджають за кордон, бо керують куми* (В. Ігнатенко); *Кумо-олігархічна республіка* (О. Перлюк);

КОРУПЦІЯ – БЛАТ (зв'язки, що використовують для приватних інтересів): *Навіщо багатіям ділитися з бідними? Вони краще поділяться з чиновниками, прокурорами, податківцями!* (О. Перлюк);

КОРУПЦІЯ – ЛОБІЗМ (від англ. lobby – кулуари; система впливу на членів законодавчих органів задля ухвалення або неухвалення того чи того законопроекту [5, с. 388]): *На пальці пересічного кнопкодава тисне вказівний перст олігарха*

(Б. Ревчун); *Ціна зрадництва щодня підвищується* (Ю. Рибников); *Нардепи – штучний товар, тому їх можна купувати й поштучно* (В. Голобородько); *Олігарху вигідніше не купувати депутатів, а брати їх у лізинг* (Б. Ревчун); *Олігархам усіх не купити! Щоправда, на конституційну більшість у них вистачить* (Б. Ревчун); *Ну навіщо олігархові якісь Божі заповіді, коли він навіть закони купляє пакетами?* (В. Шамша).

Представлені афористичні висловлення акцентують на тому, що у владних структурах процвітає отримання вигоди, неправомірне використання службового положення задля особистого збагачення та надання благ родичам і друзям.

Науковці зафіксували семантичний та психологічний зв'язок концептів *КОРУПЦІЯ* та *ВЛАДА*. Психолінгвістичне дослідження Г. Яроцької й О. Єдер демонструє, що у свідомості українців влада асоціюється з *корупцією, обманом, насиллям, жорстокістю, брехнею, зрадою, крадіжкою*.

Концепт *КОРУПЦІЯ* входить у концептосферу *ВЛАДА* в українському лінгументальному просторі [8].

У повсякденному розумінні корупція – це злиття влади злочинного світу, використання особистих відносин для розв'язання службових проблем. В афористичній площині спостерігається й актуалізація семантичного наповнення: *КОРУПЦІЯ – ЗЛОЧИН*, наприклад: *Раніше керувати державою могла кожна куховарка, тепер – кожен злодій* (С. Коломієць); *Красти – злочин, багато красти – бізнес, грабувати весь народ – це вже політика* (С. Коломієць). Слово *злочин* замінюється лексемою *мафія* («таємна, здебільшого бандитська, організація, яка шляхом терору й залякування втручається в політичне життя країни» [5, с. 515]), як-от: *Коротка владна біографія – Мафія* (В. Простопчук); *Мафія досягла величезних успіхів у розкраданні держави* (Ю. Рибников).

Семантичне наповнення периферійних зон відбувається за рахунок асоціативних та інтерпретаційних полів: *КОРУПЦІЯ* –

БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ: Спочатку рахуємо долари, потім голоси виборців! (О. Перлюк); *Фальсифікаціям – осуд, фальсифікаторам – ордени!* (О. Перлюк); *Таке враження, що народ на всіх виборах голосує за дерибан, корупцію, розгул злочинності* (О. Перлюк).

Проблема корупції – симптом фундаментальних процесів, що розгортаються в українському суспільстві. За таких умов втрачають свої функції такі фундаментальні принципи, як справедливість, закон тощо. Фактичний матеріал яскраво ілюструє як процес *БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ* відбувається в Україні: *У боротьбі з корупцією – як в аматорському спорті: головне не перемога, а участь* (С. Скоробагатько); *Головне в боротьбі з корупцією – не перекрити кисень бізнесу своїх родичів* (О. Перлюк); *Легше скласти, погодити, ухвалити та затвердити 25 тисяч програм по боротьбі з корупцією, ніж поламати одну корупційну схему* (О. Перлюк); *Хіба боротьба з корупцією ведеться там, де водяться гроші?!* (Ф. Боднар); *Жити стало веселіше: з еліти потішаються, з законів сміються, з боротьби з корупцією та злочинністю – помирають від сміху* (О. Перлюк); *Кукурікали про боротьбу з корупцією... курям на сміх* (Л. Забара). Автори афоризмів у різний спосіб маніфестують одну й ту саму думку: корупція процвітає саме в органах боротьби з нею: *Цілком логічний висновок: якщо порятунок потопельників – справа рук самих потопельників, то боротьба з корупцією – справа рук самих корупціонерів* (С. Скоробагатько); *Подолати корупцію найцирише обіцяють корупціонери* (Ф. Боднар); *Й боротьба з корупцією поповнює ряди корупціонерів* (О. Домницький); *Найбільші хабарі дають борцям з корупцією* (Б. Ревчун). Звідси, відповідно, процес боротьби з корупцією в Україні має декларативний характер і влада не зацікавлена в позитивному результаті.

Для надання більшого емоційного забарвлення афористи активно послуговуються метафоричними перенесеннями. Сполучення на зразок *державне корито*, що виникло внаслідок метафоризації, трапляється в афористичних висловленнях доволі

часто й асоціюється з корупцією. Пор.: *Усі хочуть служити вірою та правдою своєму народові, забуваючи при цьому, що державне корито не гумове* (О. Перлюк); *Для тих, хто має доступ до державного корита, держава – це святе!* (О. Перлюк); *Народ побачив натовп біля державного корита* (Л. Забара); *Скільки вовка не годуй з державного бюджету, а апетит до народного добра у сіроманця тільки зростає* (Б. Підпригора).

Яскраве функціонально-стилістичне забарвлення має словосполучення *чисті руки*, наприклад: *Найчистіші руки в тих, хто витирає об закони ноги* (О. Перлюк); *Операція «Чисті руки»: рука руку мис* (Б. Ревчун). Цікавим з позиції стилістики є функціонування лексеми *гроші* та їх метафоричне вираження в афоризмах, що висвітлюють концепт *КОРУПЦІЯ*: *Чи вважати тих, хто бере хабарі тільки капустою, козлами?* (В. Ігнатенко). Унаслідок використання метонімії для номінації грошових одиниць з'являються нові асоціативні зв'язки: *Це скільки ж треба мати в гаманці «грушевських», щоб потрапити на Грушевського!* (Б. Ревчун).

Отже, українськомовний афористичний корпус репрезентує досить широкий семантичний спектр концепту *КОРУПЦІЯ*, до ядерної зони якого можна зарахувати лексеми *корупціонер, підкуп, крадіжка, хабарництво*. До периферійної зони слід, вочевидь, зараховувати одиниці на зразок *влада, боротьба за владу, злочин, боротьба з корупцією, кумівство, блат, фаворитизм, лобізм* тощо. Афористична репрезентація відповідної реалії засвідчує індивідуально-авторське потрактування, що містить певні метафори: *державне корито, чисті руки, капуста, «грушевські»*. Проілюстровані афоризми спонукають до осмислення загальнолюдських моральних цінностей і національних пріоритетів. А концепт *КОРУПЦІЯ* потребує ґрунтовного осмислення. Афоризми, що висвітлюють концепт *КОРУПЦІЯ* є цікавими з погляду прагматики, що вважаємо перспективою подальших наукових пошуків.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. : Перун, 2003. – 1440 с.
2. Доценко Р. І. Світлі думки проти ночі. Афоризми і щось близьке до них / Р. І. Доценко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 296 с.
3. Карасик В. И. Религиозный дискурс / В. И. Карасик // Языковая личность : проблемы лингвокультурологии и функциональной семантики. – Волгоград : Перемена, 1999. – С. 5–19.
4. Колоїз Ж. В. Лінгвоментальна репрезентація концепту *ДЕРЖАВА* в українському афористичному корпусі / Ж. В. Колоїз // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність. – Кривий Ріг : КДПУ, 2016. – № 6. – С. 164 – 173.
5. Нечволод Л. І. Сучасний словник іншомовних слів / Л. І. Нечволод. – Харків : Торсінг плюс, 2011. – 768 с.
6. Чорновол-Ткаченко О. О. Аналіз понятійного складника лінгвокультурного концепту POWER / ВЛАДА / О. О. Чорновол-Ткаченко // Новітня філологія. – Миколаїв : Вид-во ім. Петра Могили, 2005. – № 3 (23). – С. 53 – 59.
7. Шведова Н. Ю. Русский язык : Избранные работы / Н. Ю. Шведова. – М. : Языки славянской культуры, 2005. – 639 с.
8. Яроцька Г. С. Єдер О. С. Психолінгвістичні характеристики асоціативно-вербальної мережі лексем «ВЛАДА» та «ВЛАСТЬ» / Г. С. Яроцька, О. С. Єдер // Мова. – Одеса : Астропринт, 2014. – № 26. – С. 42 – 46.
9. Garner B. A. Black's Law Dictionary / B. A. Garner. – Abridged Version, West, 2010. – 1418 p. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://thelawdictionary.org/corruption/>

Стаття надійшла до редакції 21.02.2018 р.

УДК 008:[811.161.1'373.7+811.161.3'373.7]

Г. Г. Демиденко

**ГОЛОСОВА ПОВЕДІНКА УКРАЇНЦІВ І БІЛОРУСІВ:
ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОГО МОВЧАННЯ
(НА МАТЕРІАЛІ ФРАЗЕОЛОГІЇ)**

Демиденко Г. Г. Голосова поведінка українців і білорусів: особливості комунікативного мовчання (на матеріалі фразеології).

У статті розглянуто явище комунікативного мовчання як специфічного компонента невербальної поведінки загалом. Визначено, що семантичне навантаження мовчання ідентифікується в конкретних ситуаціях, у яких